

Uzasadnienie
do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie
z dnia 2 listopada 2020 r.
w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000
Golesz PLH180031

Zgodnie z art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jedn. Dz. U. z 2020 r., poz. 55 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o ochronie przyrody” regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego, w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

Plan zadań ochronnych sporządzany jest na 10 lat, pierwszy projekt sporządza się w terminie 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską, jako obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty. Plan zadań ochronnych może być zmieniony, jeżeli wynika to z potrzeb ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, zgodnie z art. 28 ust.10 ustawy o ochronie przyrody zawiera:

- 1) opis granic obszaru i mapę obszaru Natura 2000;
- 2) identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony;
- 3) cele działań ochronnych;
- 4) określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w tym w szczególności działań dotyczących:
 - a) ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk,
 - b) monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów, o których mowa w pkt 3,
 - c) uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony;
- 5) wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000;
- 6) wskazanie terminu sporządzenia, w razie potrzeby, planu ochrony dla części lub całości obszaru.

Tryb sporządzania projektu planu zadań ochronnych i zakres prac na potrzeby sporządzania projektu planu zadań ochronnych określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. nr 34, poz. 186 ze zm.).

Sporządzający projekt planu zadań ochronnych umożliwia zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, udział w pracach związanych ze sporządzaniem tego projektu (art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody) oraz zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie,

udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jedn. Dz. U. z 2020 r., poz. 283 ze zm.), w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu (art. 28 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody).

Projekty planów zadań ochronnych zamieszcza się w publicznie dostępnych wykazach (art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko).

Projekt planu wymaga uzgodnienia z wojewodą (art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie, tekst jedn. Dz. U. z 2019 r., poz. 1464).

Obszar Natura 2000 Golesz PLH180031, jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty został zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej 2011/64/UE - decyzja Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny, notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669; (Dz. Urz. UE L 33 z 08.02.2011, str. 146). Aktualny status prawny, powierzchnia obszaru oraz jego współrzędne geograficzne regulowane są na mocy Decyzji Wykonawczej Komisji (UE) 2019/18 z dnia 14 grudnia 2018 r. w sprawie przyjęcia dwunastego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny, notyfikowana jako dokument nr C(2018) 8528) (Dz. Urz. UE L 7 z 09.01.2019, str. 77).

Golesz leży na północ od Jasła, w zachodniej części Pogórza Strzyżowskiego. Szata roślinna jest typowa dla piętra pogórza – dominuje grąd, któremu w wyższych położeniach towarzyszą buczyny. W dolinach potoków wykształciły się fragmenty łągów, a w bezodpływowym obniżeniu niewielki płat olsu. Charakterystycznym elementem są wychodnie piaskowca ciężkowickiego, osłaniające się na stromym zboczu po południowej stronie wzniesienia.

Strategiczne położenie Obszaru sprawiło, że prawdopodobnie już w XII wieku istniał tu ziemno-drewniany gród, który w XIV wieku zastąpił zamek zbudowany z kamienia. Był on twierdzą strzegącą traktu handlowego wiodącego doliną Wisłoki oraz siedzibą starosty jasielskiego (m.in. Zyndrama z Maszkowic). Po najeździe wojsk Jerzego II Rakoczego w 1657 roku zaczął chylić się ku ruinie. Do czasów współczesnych zachowały się wały obronne, fosa i majdan oraz resztki wieży i bramy wjazdowej. Ruiny wraz z wychodniami piaskowcowymi i okalającym je drzewostanem w 2000 roku zostały objęte ochroną rezerwatową.

Przedmiotami ochrony (wg SDF) w obszarze jest 5 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy siedliskowej. Są to:

- 8310 Jaskinie nieudostępnione do zwiedzania;
- 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*);
- 9130 Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*);
- 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*);
- 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe).

Plan zadań ochronnych dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty – projektowanego specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 Golesz PLH180031 (zwanego dalej Obszarem) został sporządzony z uwzględnieniem wymagań określonych w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody oraz zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Założeniem do opracowania projektu planu zadań ochronnych dla Obszaru jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu przedmiotów ochrony, który to obowiązek wynika z art. 6 (1) Dyrektywy Siedliskowej. Prace nad projektem planu zadań ochronnych dla Obszaru rozpoczęły się 08.03.2018 r. w ramach realizacji projektu nr POIS.02.04.00-00-0193/16 pn. „*Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000*” (PZO bis). Projekt współfinansowany jest w 85% ze środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Spójności w ramach II Priorytetu Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko – Ochrona środowiska w tym adaptacja do zmian klimatu, a w 15% z Budżetu Państwa. Całkowity koszt to 31 715 299,47 zł, okres realizacji – lata 2017-2022. Przedmiotowy projekt planu zadań ochronnych zawiera wszystkie niezbędne elementy wynikające z zapisów ustawy o ochronie przyrody i ww. rozporządzenia w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Dotyczy części obszaru położonych poza gruntami w zarządzie PGL „Lasy Państwowe”.

Opis granic obszaru, który dokonano w formie wektorowej warstwy informacyjnej, dla których podano długość i szerokość geograficzną w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992, zgodnie z wymogami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 października 2012 r. w sprawie państwowego systemu odniesień przestrzennych (Dz. U. z 2012 r. poz. 1247 ze zm.).

W ramach prac nad projektem planu zadań ochronnych przeprowadzono szczegółową inwentaryzację siedlisk przyrodniczych obszaru objętego opracowaniem oraz oceniono ich stan ochrony.

Dla obu stwierdzonych w obszarze objętym opracowaniem siedlisk leśnych, jako zagrożenia istniejące wskazano juwenalizację oraz pozostawianie w lesie śmieci. Dla siedlisk łągowych dodatkowo wskazano postępujące przesuszenie. Zagrożeniem potencjalnym jest wzrost antropopresji spowodowanej poszerzaniem zabudowy jednorodzinnej wzdłuż granic obszaru, a dla łągów dodatkowo – próby osuszania.

Jako cel ochrony dla siedliska grądu subkontynentalnego zapisano wdrożenie działań nakierowanych na poprawę struktury drzewostanu i zwiększenia udziału martwego drewna. Dla łągów przyjęty cel to zachowanie struktury i składu gatunkowego właściwego dla siedliska.

Po wyznaczeniu celów działań ochronnych dla poszczególnych przedmiotów ochrony określono odpowiednie działania. W przypadku siedliska grądu subkontynentalnego zalecono prowadzenie gospodarki leśnej wg zasad pozwalających na przywrócenie właściwego stanu ochrony. Wymieniono tu: możliwie najszersze stosowanie rębni stopniowych i przerębnych z długim i bardzo długim okresem odnowienia (ok. 40 l.), preferowanie odnowienia naturalnego, kształtowanie odpowiedniego składu gatunkowego dostosowanego do siedliska, usuwanie z drzewostanu drzew obcych geograficznie i ekologicznie, pozostawianie drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji kłęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa

publicznego), pozostawianie drzew biocenotycznych, pozostawienie do naturalnego rozpadu ok. 5% drzewostanów osiągających wiek rębności lub zaplanowanych do użytkowania rębego. Dla siedlisk łągowych przewidziano pozostawienie bez użytkowania lub użytkowanie z zachowaniem areалу, struktury i składu gatunkowego właściwego dla siedliska.

Działania związane z monitoringiem realizacji działań ochronnych opierać się będą głównie na dwukrotnym (w trakcie obowiązywania planu) monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony z zastosowaniem metodyki GIOŚ.

Ustanowienie planu zadań ochronnych poprzedzone zostało przeprowadzeniem postępowania z udziałem społeczeństwa. Komunikacja z zainteresowanymi stronami w procesie przygotowania projektu PZO dla Obszaru opierała się o stronę internetową RDOŚ w Rzeszowie <http://rzeszow.rdos.gov.pl/>. Zamieszczano tam informacje o projekcie, w ramach którego realizowane było niniejsze opracowanie (projekt POIS.02.04.00-00-0193/16), postępie prac nad projektem planu, wykonawcy, terminach i miejscach spotkań oraz obwieszczenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie o rozpoczęciu opracowywania projektu planu zadań ochronnych.

Podstawowe znaczenie dla komunikowania się z grupami interesu, osobami i instytucjami w różny sposób związanymi z obszarem miały spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy. Zaproszeni do niego byli przedstawiciele wszystkich jednostek samorządowych, organizacji społecznych związanych z ochroną przyrody, instytucji zajmujących się planowaniem przestrzennym, zarządzaniem wodami powierzchniowymi etc., a także podmioty prowadzące działalność w obszarze i jego sąsiedztwie. O terminach, miejscu i organizacji spotkań Zespołu Lokalnej Współpracy uczestnicy byli powiadamiani pocztą tradycyjną, elektroniczną lub telefonicznie. Informacje o spotkaniach zamieszczane były także na stronie internetowej RDOŚ w Rzeszowie oraz w właściwych miejscowo Urzędach Gmin.

I spotkanie Zespołu Lokalnej Współpracy odbyło się 14.05.2018 roku w Zespole Szkół Społecznych w Krajowicach. Przedstawiono na nim założenia projektu POIS.02.04.00-00-0193/16, w ramach którego opracowywane były plany zadań ochronnych na obszarze województwa podkarpackiego. Przedstawiono także metodyki oceny stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru, zasady funkcjonowania Zespołu Lokalnej Współpracy, a także scharakteryzowano obszar.

II spotkanie Zespołu Lokalnej Współpracy odbyło się 08.02.2019 roku w restauracji „U Schabińskiej” w Jaśle. Jego celem było przedstawienie projektu planu zadań ochronnych dla części obszaru Natura 2000 zlokalizowanej poza gruntami będącymi w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe. Na spotkaniu przedstawiono wyniki inwentaryzacji oraz ocenę stanu zachowania siedlisk przyrodniczych, będących przedmiotem ochrony, propozycję zmian przebiegu granicy, istniejące i potencjalne zagrożenia dla przedmiotów ochrony oraz koncepcję ochrony obszaru.

III spotkanie Zespołu Lokalnej Współpracy odbyło się 24.04.2019 roku w restauracji „U Schabińskiej” w Jaśle. Jego celem było przedstawienie finalnych zapisów projektu planu zadań ochronnych dla części Obszaru zlokalizowanej poza gruntami będącymi w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe.

Obwieszczeniem z dnia 10 lipca 2019 r., znak WPN.6320.1.1.2018.OB.68, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie zawiadomił o możliwości udziału społeczeństwa w opracowywaniu dokumentu poprzez zapoznanie się z projektem planu zadań ochronnych i możliwości składania uwag i wniosków. Informacja została podana do publicznej wiadomości zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt. 1, 2, 3, 4 i 5 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko i w związku z art. 28 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody. Obwieszczenie zostało zamieszczone na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie (strony BIP), a także ukazało się drukiem w prasie lokalnej w dniu 12 lipca 2019 r.

Obwieszczenie było również wywieszane na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miejskim w Jaśle w dniach od 16 lipca 2019 r. do 7 sierpnia 2019 r., Urzędzie Gminy w Jaśle w dniach od 12 lipca 2019 r. do 6 sierpnia 2019 r. i Urzędzie Miejskim w Kołaczycach w dniach od 17 lipca 2019 r. do 7 sierpnia 2019 r. oraz w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie w dniach od 11 lipca 2019 r. do 11 października 2019 r. Osoby zainteresowane projektem miały 21 dni na składanie uwag i wniosków. W trakcie konsultacji nie wpłynęły uwagi do dokumentu.

Karta projektu planu zadań ochronnych zamieszczona została również w publicznie dostępnych wykazach, zgodnie z art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko w dniu 11 lipca 2019 r.

Projekt zarządzenia na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie uzgodniono również z Wojewodą Podkarpackim w dniu 25 września 2020 r.

Ocena skutków regulacji (OSR)

1) Cel wprowadzenia zarządzenia

Celem zarządzenia jest wypełnienie zobowiązań prawa wspólnotowego i polskiego odnośnie zapewnienia właściwego (sprzyjającego) stanu ochrony na obszarach Natura 2000. Zgodnie z art. 3 Dyrektywy siedliskowej, spójna europejska sieć ekologiczna Natura 2000 ma umożliwić zachowanie siedlisk naturalnych wymienionych w załączniku I i siedlisk gatunków wymienionych w załączniku II, w stanie sprzyjającym ochronie w ich naturalnym zasięgu lub tam gdzie to stosowne – odtworzenie takiego stanu.

Natomiast zgodnie z art. 6 Dyrektywy siedliskowej dla specjalnych obszarów ochrony państwa członkowskie ustalą konieczne działania ochronne obejmujące, jeśli zaistnieje taka potrzeba, odpowiednie plany zagospodarowania opracowane specjalnie dla tych obiektów bądź zintegrowane z innymi planami rozwoju oraz odpowiednie działania prawne, administracyjne lub oparte na dobrowolnych umowach, korespondujące z ekologicznymi wymaganiami rodzajów siedlisk naturalnych wymienionych w załączniku I lub gatunków wymienionych w załączniku II żyjących w tych obiektach.

Ponadto zgodnie z art. 11 Dyrektywy siedliskowej Państwa członkowskie podejmą monitorowanie i nadzór stanu ochrony siedlisk naturalnych i gatunków o których mowa w art. 2 Dyrektywy siedliskowej, natomiast zgodnie z art. 17 Dyrektywy siedliskowej mają obowiązek raportowania co 6 lat na temat wprowadzania w życie działań podejmowanych na mocy dyrektywy.

Celem zarządzenia jest zatem zachowanie właściwego stanu ochrony lub dążenie do odtworzenia właściwego stanu zachowania przedmiotów ochrony występujących w Obszarze. Zostanie to wypełnione poprzez zaplanowanie i realizację działań ujętych w niniejszym zarządzeniu. Zarządzenie pozwoli również na monitorowanie przedmiotów ochrony oraz będzie ważnym przyczynkiem dla raportowania.

2) Konsultacje społeczne

Projekt wymaga konsultacji społecznych. Ich zakres został opisany powyżej.

3) Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżet jednostek samorządu terytorialnego

Realizacja działań ochronnych zawartych w niniejszym akcie prawnym będzie finansowana m.in. ze środków budżetu państwa w części, której dysponentem jest sprawujący nadzór nad Obszarem. Nie wyklucza się możliwości wykorzystania innych źródeł finansowania. Szacuje się, że koszt realizacji działań ochronnych zawartych w niniejszym planie, w tym działań monitoringowych, w okresie 10 lat, wyniesie łącznie około 16 tys. zł.

4) Wpływ regulacji na rynek pracy

Wejście w życie zarządzenia nie wpłynie na rynek pracy. Zarządzenie nie przewiduje jakichkolwiek ograniczeń dla rynku pracy. Realizacja zarządzenia może natomiast stworzyć okresowe miejsca pracy.

5) Wpływ regulacji na konkurencyjność wewnętrzną gospodarki

Wejście w życie zarządzenia nie wpłynie na konkurencyjność wewnętrzną gospodarki.

6) Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów

Wejście w życie zarządzenia nie wpłynie w jakikolwiek sposób na sytuację i rozwój regionów. Może przyczynić się do zwiększenia wartości przyrodniczej obiektu, a przez to do podniesienia i utrzymania jego atrakcyjności turystycznej.

7) Ocena pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej

Zarządzenie jest zgodne z prawem Wspólnoty Europejskiej, co więcej, jest wypełnieniem zobowiązań prawa Unii Europejskiej, o czym wspomiano w pkt 1.